

**КОМУНІКАТИВНІ ТАКТИКИ УЧАСНИКІВ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ДЕБАТІВ
У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ****COMMUNICATIVE TACTICS OF THE PARTICIPANTS
OF THE US VICE PRESIDENTIAL DEBATE****Крапива Ю.В.,***orcid.org/0000-0002-8639-1641**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри загального та прикладного мовознавства
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

Статтю присвячено вивченню комунікативних тактик учасників віцепрезидентських дебатів, що мають місце під час президентських перегонів у США. Матеріалом дослідження слугували дебати цього рівня, що відбулися 1 жовтня 2024 року між Дж. Д. Венсом, партнером за номінацією Д. Трампа – кандидата на посаду президента від Республіканської партії, і Т. Волзом, партнером за номінацією К. Гарріс – кандидати на відповідну посаду від Демократичної партії. Заналізовано першу частину згаданих дебатів, під час якої обговорювались такі теми: 1) загрошення ситуації на Близькому Сході; 2) ураган Гелен; 3) нелегальні мігранти; 4) економічні питання; 5) біографія учасників дебатів; 6) права жінки щодо переривання вагітності. Установлено, що вибір комунікативної тактики чи їхнього комплексу залежить від двох основних комунікативних цілей, що постали перед учасниками віцепрезидентських дебатів: 1) заявити про себе американському виборцю, 2) підтримати позитивний імідж свого партнера за номінацією. Послідовний аналіз відповідей учасників на запитання модератора дозволив простежити залежність між вибором комунікативної тактики й темою дискусії, уже зробленими заявами чи висунутими пропозиціями з боку кандидата на посаду президента, а також чергою відповідати (учасник, який надає відповідь після виступу свого опонента, має меншу свободу вибору тактики). До основних комунікативних тактик зараховано тактику критики партнера за номінацією свого опонента (активно експлуатується обома учасниками), звинувачення партнера за номінацією свого опонента, відведення критики на адресу свого партнера за номінацією, вихваляння свого партнера за номінацією, тактику обіцянки, а також представлення ситуації в позитивному світлі. Частота звернення до кожної з них у відповідях опонентів різнилась. Кандидат на пост віцепрезидента від Демократичної партії використав усі можливості підтримати позитивний імідж свого партнера за номінацією. Його суперник не нехтує своїм шансом представити себе американському виборцю вже з перших хвилин виступу. Для кандидата на пост віцепрезидента від Республіканської партії найчастотнішими, за нашими спостереженнями, стали тактика критики партнера за номінацією свого опонента й тактика обіцянки.

Ключові слова: політична комунікація, президентські перегони, партнер за номінацією, комунікативна мета, електорат, політична лінгвістика.

The paper in question is devoted to the study of the communicative tactics of participants in the vice presidential debates that take place during the president election campaign in the USA. The material for the research is the debate of this kind, held (on October 1, 2024) between J. D. Vance, the running mate of D. Trump – the nominee of the Republican Party, and T. Walz, the running mate of K. Harris – the nominee of the Democratic Party. There has been analysed the first part of the aforementioned debate, with the following topics being discussed: 1) the situation in the Middle East; 2) Hurricane Helene; 3) illegal migration; 4) economy; 5) background of the debate participants; 6) reproductive rights. It has been determined that the choice of the communicative tactic or the complex of tactics depends on two main communicative goals that the participants in this type of political debate have, namely: 1) to introduce themselves to the electorate, 2) to support the positive image of their running mate. The systematic analysis of the debater's answers to the moderator's questions has allowed us to trace the relationship between the choice of the communicative tactic and the topic under discussion, the statements already made or proposals put forward by the presidential candidate, as well as the turn to respond (a participant who answers after his opponent's speech has less freedom to choose tactics). The main communicative tactics include the tactic of criticizing the opponent's running mate (readily exploited by both debaters), accusing the opponent's running mate, deflecting criticism towards their running mate, praising their running mate, the tactic of promising, and presenting the situation in a positive light. The frequency of the tactics in the debaters' responses varies. The Democratic vice president candidate used every opportunity to support the positive image of his running mate. The opponent seized the chance to introduce himself to the American voter from the first minutes of his speech. According to our observations, the Republican vice president candidate most frequently used the tactic of criticizing his opponent's running mate and the tactic of promising.

Key words: political communication, president election campaign, running mate, communicative goal, electorate, political linguistics.

Постановка проблеми. У рік проведення президентських виборів у Сполучених Штатах Америки увагу науковців перш за все привертають дебати між кандидатами на цю посаду [1].

При цьому не менш цікавим об'єктом дослідження може стати аналогічна подія між особами, котрих основні гравці передвиборчих перегонів висувають як претендентів на пост віцепрези-

дента (така особа стає партнером за номінацією для кандидата на найвищу посаду). Обраний претендент має відповідати певним негласним вимогам, серед яких прикметною вважають його здатність у будь-який момент стати особою номер один у країні [2].

В історії США мали місце випадки (щоправда, поодинокі), коли політичні дебати цього рівня значно вплинули на перебіг усієї передвиборчої кампанії та відповідно на результати президентських виборів [3].

Спираючись на вищезазначене, можна упевнено стверджувати, що вивчення комунікативних аспектів віцепрезидентських дебатів є актуальним у сучасному мовознавстві, адже сприяє збагаченню знань щодо згаданого різновиду політичної комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Віцепрезидентство послідовно й ґрунтовно вивчає Дж. Голдштейн [4], монографію якого можна розглядати як довідник з цього феномена [5, с. 1218]. Автор простежує еволюцію зазначеного політичного інституту в США, яка призвела до певних модифікацій і закріпила позиції віцепрезидента в адміністрації Білого дому. Побудована дослідником модель віцепрезидентства передбачає певні відхилення, пов'язані з особистісними характеристиками конкретного президента та / або віцепрезидента, а також із політичним контекстом [6]. Окремі фрагменти публікації Дж. Голдштейна (див. розділи 10–12 [6]) присвячено безпосередньо принципам відбору кандидатури на пост віцепрезидента, участі такої особи в передвиборчих перегонах під час президентських виборів, зокрема її участі у віцепрезидентських дебатах.

Якщо йдеться про політичні дебати як складник передвиборчої комунікації, то доцільно згадати напрацювання дослідників у комунікативному напрямі [7], що дозволяє, перш за все, розмежувати поняття «комунікативна стратегія» й поняття «комунікативна тактика», котрі описують дії учасників комунікативного процесу. Стратегія, як відомо, визначає спосіб досягти ключову мету, яка керує діяльністю комуніканта [7, с. 69], і передбачає експлуатацію низки тактик, потрактованих як менш глобальні дії комуніканта для реалізації комунікативної цілі [7, с. 69].

Універсальною, згідно з Дж. Голдштейном [2], можна вважати мету, яка тією чи тією мірою визначає вибір учасником віцепрезидентських дебатів певних комунікативних тактик, – представити себе американському виборцю (претенденти на пост віцепрезидента є переважно мало-відомими електорату політичними суб'єктами).

Не можна не погодитися з тезою експерта про значення віцепрезидентських дебатів як можливості якомога більшої кількості виборців слідкувати за поведінкою кандидатів на цю посаду в умовах високого психологічного тиску, коли ставки в передвиборчих перегонах є максимальними.

Постановка завдання. Пропонована наукова розвідка ставить за мету вивчити комунікативні тактики учасників віцепрезидентських дебатів у Сполучених Штатах Америки. Матеріалом дослідження слугують дебати між претендентами на пост віцепрезидента США, що відбулися 1 жовтня 2024 року.

Виклад основного матеріалу. Віцепрезидентські дебати 2024 року було призначено на день, коли до виборів президента США залишався приблизно один місяць, а кандидати на цю посаду, згідно із соціопитуваннями, ішли пліч-о-пліч [8]. Це свідчить про важливість використати будь-який шанс залучити на бік кандидатів кожного виборця, адже його голос може стати вирішальним під час остаточних підрахунків, особливо в так званих «хитких» штатах. Саме це можна розглядати як одне з головних завдань віцепрезидентських дебатів у США, учасниками яких були Джей Ді Венс, чия кандидатура Дональд Трамп оголосив на національному з'їзді Республіканської партії 15 липня 2024 року [9], і Тім Волз, котрого було обрано через кілька днів після того, як кандидаткою від Демократичної партії у серпні 2024 року стає Камала Гарріс [10]. Для другого учасника віцепрезидентських дебатів сформульоване завдання є, на нашу думку, ключовим, бо через зміну кандидата від Демократичної партії на посаду президента, останній обирає ту особу, яка хоча і подібна до його політичних поглядів, але значно відрізняється за соціальними параметрами (стать, походження тощо) й життєвим досвідом, оскільки це надає можливість розширити електоральну базу демократів після заміни Дж. Байдена на К. Гарріс.

Заналізовано першу частину віцепрезидентських дебатів [11], під час якої теми, запропоновані модератором для обговорення, розподілилися в такому порядку: 1) загострення ситуації на Близькому Сході; 2) ураган Гелен; 3) нелегальні мігранти; 4) економічні питання; 5) біографія учасників дебатів; 6) права жінки стосовно переривання вагітності. Обговорення кожної з них відбувалося з використанням тієї чи тієї домінантної комунікативної тактики (далі – КТ) чи комплексу КТ, тому принцип, за яким було вивчено зазначені дебати, – це послідовний аналіз відповідей кожного з учасників на окреме запитання модератора

та визначення обраних суперниками КТ для реалізації ключових цілей учасників досліджуваного різновиду дебатів.

Відповіді на запитання стосовно **першої теми** дебатів, на нашу думку, наочно ілюструють принципово різні шляхи реалізації опонентами окресленої Дж. Голдштейном цілі кандидата у віцепрезиденти заявити про себе американському виборцю. Для Т. Волза, вибір кандидатури якого ґрунтувався перш за все на бажанні розширити електоральну підтримку демократів, реалізація такого завдання є другорядною лінією, а ключовим завданням, що постає перед претендентом на пост віцепрезидента від Демократичної партії, вважаємо завдання підтримати позитивний імідж свого партнера за номінацією – кандидата в президенти. Для реалізації такої мети демократ послуговується двома протилежними за своїм спрямуванням тактиками (аналіз передає послідовність звернення до кожної з них), а саме: **КТ критики партнера за номінацією свого опонента**: «*A nearly 80 year old Donald Trump talking about crowd sizes is not what we need in this moment*» [11]; **КТ вихваляння свого партнера за номінацією**: «*What we've seen out of Vice President Harris is we've seen steady leadership. We've seen a calmness that is able to be able to draw on the coalitions, to bring them together, understanding that our allies matter*» [11].

Щодо кандидата на пост віцепрезидента від Республіканської партії, то цей учасник дебатів не нехтує своїм шансом представити себе американському виборцю вже з перших хвилин виступу, тому відповідь на перше запитання починає стислим оголошенням своїх біографічних даних («*I want to answer the question, but I want to actually give an introduction to myself a little bit*» [11]) і тільки після цього переходить до обговорення озвученого модератором запитання. Оскільки його суперником уже було активовано КТ критики команди опонента (зокрема кандидата на посаду президента), Дж. Д. Венс будує свою комунікативну діяльність як логічний хід у відповідь на вже почуте від іншого учасника дебатів. Як наслідок у його репліках простежується послідовність (іноді переплетення) таких тактик: **КТ відведення критики на адресу свого партнера за номінацією**: «*Donald Trump actually delivered stability in the world, and he did it by establishing effective deterrence*» [11]; **КТ вихваляння свого партнера за номінацією**: «*Donald Trump recognized that for people to fear the United States, you needed peace through strength*» [11].

Обговорення **другої теми** – одного з найстрашніших ураганів в історії США, котрий, за словами модератора віцепрезидентських дебатів, можна розглядати як наслідок кліматичних змін, почалося із запитання на адресу кандидата від Республіканської партії стосовно кроків адміністрації Д. Трампа для запобігання змінам клімату, що надало можливість Дж. Д. Венсу звернутися до **КТ обіцянки**: «*I commit that when Donald Trump is president again, the government will put the citizens of this country first when they suffer from a disaster*» [11]. У вищенаведеному уривку вже імпліцитно міститься докір команді чинної влади, що в наступних репліках республіканця реалізовано експліцитно у формі **КТ звинувачення партнера за номінацією свого опонента**: «*What have Kamala Harris's policies actually led to? More energy production in China, more manufacturing overseas, more doing business in some of the dirtiest parts of the entire world*» [11].

У своїй відповіді представнику Демократичної партії не залишилось іншого вибору, як тільки вдатися до **КТ відведення критики на адресу свого партнера за номінацією**, що ілюструє фрагмент «*... there's no doubt this thing roared onto the scene faster and stronger than anything we've seen*» [11], і негайно переходить до **КТ звинувачення партнера за номінацією свого опонента**, згадуючи заяви Д. Трампа щодо проблеми глобального потепління: «*Donald Trump called it a hoax and then joked that these things would make more beachfront property to be able to invest in*» [11].

На продовження другої теми кожному учаснику було надано час, щоб зреагувати на положення, висунуті його опонентом, але кардинальних змін у комунікативній поведінці Дж. Д. Венса та Т. Волза не спостерігається, тому перейдемо до аналізу комунікативних ходів кандидатів на посаду віцепрезидента під час обговорення **теми 3** – теми мігрантів, зокрема кризи на кордонах із Мексикою. Запитання модератора щодо дій майбутньої адміністрації Д. Трампа відкрило дискусію: республіканцю було запропоновано конкретизувати плани кандидата від їхньої партії щодо масової депортації нелегальних мігрантів. Дж. Д. Венс знову експлуатує **КТ звинувачення партнера за номінацією свого опонента**, про що свідчить, наприклад, його репліка «*We have a historic immigration crisis because Kamala Harris started and said that she wanted to undo all of Donald Trump's border policies*» [11].

Усвідомлюючи свою роль у перебігу президентських перегонів, зокрема важливість підтримати позитивний імідж своєї партнерки за

номінацією, Т. Волз робить вибір на користь **КТ представлення ситуації в позитивному світлі** та долучає до обговорення кризи, що виникла у зв'язку з потраплянням наркотиків до США через кордони з Мексикою, статистичні дані, котрі свідчать про позитивну динаміку: «... *the good news on this is the last twelve months saw the largest decrease in opioid deaths in our nation's history, 30% decrease in Ohio*» [11], і переходить до **КТ звинувачення партнера за номінацією свого опонента**, зокрема його команди, якій закидає таке: «*Senator Vance said it was so unworkable as to be laughable. So that's where we're at. Pass the bill. She'll sign it*» [11].

Дискусія стосовно питань, пов'язаних із третьою темою, виявилась доволі тривалою й показала високу інтенсивність конфліктності. Цього разу кандидат від Республіканської партії (увімкнені мікрофони учасників зробили цю ситуацію можливою) намагався коментувати поза чергою, створюючи ситуацію взаємних перешкод («crosstalk»), котру можна розглядати як реалізацію **КТ демонстрації свого лідерства**. Тим не менш модератор зміг забезпечити перехід до **четвертої теми** дебатов – економіки.

Запитання, адресоване демократу, містило необхідність уточнити заплановані командою кандидата на посаду президента заходи щодо покращення економічної ситуації в країні, що важливо, без збільшення національного боргу. Виступаючи першим, Т. Волз продовжує експлуатувати **КТ представлення ситуації в позитивному світлі**, яскравим прикладом чого вважаємо репліки «*The bold forward plan that Kamala Harris put out there is, one, is talking about this housing issue. The one thing is there's 3 million new houses proposed under this plan with down payment assistance on the front end. To get you in a house*» [11]. Претендент на пост віцепрезидента від Демократичної партії переважно зосередився саме на такій КТ.

Аналогічне прохання модератор спрямовує на адресу Дж. Д. Венса, який, маючи ту саму кількість хвилин, витрачає їхню більшість спочатку на критику опонента за те, що той добре виконує свою роль партнера за номінацією й використовує всі шанси заслужити для кандидатики на посаду президента схвалення з боку електорату. Претендент на пост віцепрезидента від Республіканської партії експліцитно вдається до **КТ безпосередньої критики свого опонента**, а не його партнера за номінацією: «... *you're going to hear a lot from Tim Walz this evening, and you just heard it in the answer, a lot of what Kamala Harris proposes to do*» [11]. Далі він переходить до вико-

ристання **КТ критики партнера за номінацією свого опонента**: «... *you won't hear, is that Kamala Harris has already done it. Because she's been the Vice President for three and a half years, she had the opportunity to enact all of these great policies*» [11].

Наступні репліки республіканця спрямовано на реалізацію **КТ вихваляння свого партнера за номінацією**, як-от: «*Donald Trump's economic plan is not just a plan, but it's also a record. A lot of those same economists attack Donald Trump's plans, and they have PhDs, but they don't have common sense and they don't have wisdom, because Donald Trump's economic policies delivered the highest take home pay in a generation in this country*» [11], і **КТ обіцянки**: «*I know a lot of you are worried about paying the bills. It's going to stop when Donald Trump brings back common sense to this country*» [11].

П'ятий блок запитань і відповідей із дебатов 1 жовтня 2024 року містить особисту інформацію щодо кожного учасника й уточнення певних фактів їхньої біографії, отриманих ЗМІ. Оскільки цей блок тільки побіжно стосується центральної події – президентських перегонів, у межах якої організовано дебати між претендентами на пост віцепрезидента, аналіз зазначеної частини не буде подано в цій науковій розвідці. Перейдемо до наступної теми дискусії – права жінки стосовно переривання вагітності. Обговорення **шостої теми** свідчить про необхідність вибору КТ, яка дозволить балансувати між виборцями, котрі є прихильниками різних підходів до цієї комплексної проблеми. Маючи право першої відповіді, Т. Волз удається до **КТ критики партнера за номінацією свого опонента**: «*Donald Trump put this all into motion. He brags about how great it was that he put the judges in and overturned Roe versus Wade, 52 years of personal autonomy*» [11]; «*That's not how this works. This is basic human right*» [11]. Такий хід змушує опонента виправдовуватися, що є реалізацією **КТ відведення критики на адресу свого партнера за номінацією**: «*Donald Trump has been very clear that on the abortion policy specifically, that we have a big country and it's diverse*» [11], що вже вкотре демонструє вплив комунікативної поведінки суперника на вибір КТ з боку його опонента.

Проведений аналіз показує чітко простежувану залежність між вибором КТ і такими чинниками, як 1) тема дискусії, 2) уже зроблені заяви чи пропозиції, висунуті в передвиборчій програмі партнера за номінацією – кандидата на посаду президента, 3) черга відповідати (учасник, який виступає після відповіді опонента, має меншу свободу вибору КТ).

Висновки. Учасник віцепрезидентських дебатів будує свою комунікативну діяльність, урахувавши завдання, які постали перед ним у межах президентської кампанії, першочерговим з яких є вимога відстоювати позицію кандидата в президенти зі свого боку, оскільки злагоджена взаємодія цих осіб гарантує максимальний їхній успіх на фініші президентських перегонів. При цьому не менш важливим для комуніканта можемо вважати намір продемонструвати свою спроможність очолити країну в разі, коли така необхідність виникає внаслідок непередбачуваних обставин під час виконання обов'язків президента його керівником. Кожен з учасників віцепрезидентських дебатів залежно від теми, запропонованої модератором для обговорення, робить вибір на користь певної комунікативної тактики, серед основних КТ наявні такі: КТ критики партнера за номінацією свого опонента, КТ звинувачення партнера за номінацією свого опонента, КТ відведення критики на адресу свого партнера

за номінацією, КТ вихваляння свого партнера за номінацією, КТ обіцянки, КТ представлення ситуації в позитивному світлі. Частота звернення до кожної з них у відповідях опонентів різниться, хоча перша з вищеперерахованих тактик характерна для комунікативної поведінки обох претендентів. Кандидат на пост віцепрезидента від Демократичної партії використав усі можливості підтримати позитивний імідж свого партнера за номінацією. Його опонент – Дж. Д. Венс – намагався діяти в інший спосіб: найчастотнішими КТ у його відповідях, за нашими спостереженнями, є КТ критики партнера за номінацією свого опонента та КТ обіцянки. Прикметно, що кандидат на пост віцепрезидента від Республіканської партії почав свою участь у дебатах із реалізації експліцитним способом цілі, що передбачає представлення себе американському виборцю.

Перспективним убачаємо дослідження невербальних компонентів комунікативної поведінки учасників віцепрезидентських дебатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Krapuy Yu., Sukhenko A. Presidential Debate (on the material of the 2020 Election Campaign in the USA). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2022. Вип. 90. С. 6–10. DOI: 10.26565/2227-1864-2022-90-01.
2. Joel Goldstein Previews the Vice Presidential Debate. *C-Span*. URL: <https://www.c-span.org/program/washington-journal/joel-goldstein-previews-the-vice-presidential-debate/649715> (дата звернення: 22.03.2025).
3. A look back at some of the big moments in VP debate history. *NPR*. URL: <https://www.npr.org/2024/09/30/nx-s1-5106866/a-look-back-at-some-of-the-big-moments-in-vp-debate-history> (дата звернення: 22.03.2025).
4. Vice Presidential VIP. *Saint Louis University*. URL: <https://www.slu.edu/universitas/archive/2020/vice-presidential-vip-goldstein.php> (дата звернення: 22.03.2025).
5. Devine C. The White House Vice Presidency: The Path to Significance, Mondale to Biden. By Joel K. Goldstein. Lawrence: University Press of Kansas, 2016. 440 p. *Perspectives on Politics*. 2016. No 14. P. 1218–1220. DOI: 10.1017/S1537592716003649.
6. Goldstein J. K. The White House Vice Presidency: The Path to Significance, Mondale to Biden. Lawrence: University Press of Kansas, 2016. 440 p.
7. Крапива Ю. В. Комунікативні стратегії учасників передвиборчої кампанії 2024 року в США. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 65. С. 69–72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.65.16>.
8. Harris Had Stronger Debate, Polls Find, but the Race Remains Deadlocked. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2024/09/19/us/politics/harris-trump-times-siena-poll-pennsylvania.html> (дата звернення: 22.03.2025).
9. JD Vance: Trump selected Ohio senator as VP pick after last-minute push from son. *CNN*. URL: <https://edition.cnn.com/2024/07/15/politics/trump-vp-pick-jd-vance/index.html> (дата звернення: 22.03.2025).
10. Kamala Harris picks Minnesota Governor Tim Walz as her VP running mate. *CBS News*. URL: <https://www.cbsnews.com/news/tim-walz-vp-kamala-harris-running-mate-2024/> (дата звернення: 22.03.2025).
11. Read the full VP debate transcript from the Walz–Vance showdown. *CBS News*. URL: <https://www.cbsnews.com/news/full-vp-debate-transcript-walz-vance-2024/> (дата звернення: 22.03.2025).